

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2020-03-16
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 13684-18

PARTER

Kärande

Martin Johansson, 19760330-4655
Natanaels Väg 43
439 73 Fjärås

Ombud: Advokat Maria Sanner
Advokatfirman Sanner & Brink KB
Energigatan 12
434 37 Kungsbacka

Svarande

Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag, 516401-6627
106 50 Stockholm

Ombud: Advokat Malin Börjesson
Holland Advokatbyrå KB
Grev Turegatan 13 A
114 46 Stockholm

DOMSLUT

1. Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag ska till Martin Johansson betala 194 396 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på dels 141 875 kr från den 31 december 2018, dels 52 521 kr från den 17 februari 2020.
2. Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag ska ersätta Martin Johansson för rättegångskostnad med 133 623 kr samt ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet från denna dag. Av beloppet avser 125 769 kr ombudsarvode.
3. Sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara fortsatt tillämplig i målet på de uppgifter som finns i aktbilaga 23, 24, 38–40 och 68 – samt i den mån dessa handlingar även förekommer i andra aktbilagor i målet – vilka har lagts fram vid huvudförhandlingen inom stängda dörrar och som rör Martin Johanssons hälsa.

Dok.Id 2147138

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 652 70

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning3@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Martin Johansson (tidigare Martin Sivertsson) omfattades genom sin tidigare arbetsgivare av en pensionsplan i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (Länsförsäkringar). Pensionsplanen innehöll ett sjukförsäkringsmoment som innebar att Martin Johansson, vid sjukdom som innebar helt nedsatt arbetsförmåga, skulle erhålla ett månatligt belopp om 3 875 kr.

Den 20 juni 2015 ansökte Martin Johansson hos Länsförsäkringar om ersättning ur försäkringen. Ersättning betalades ut för perioden den 22 augusti 2015–12 december 2015.

Den 5 december 2015 begick Martin Johansson brott för vilka han sedermera dömdes till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Han är alltjämt intagen på slutna vårdenheten.

Martin Johansson begärde i januari 2017 att sjukförsäkringsbelopp skulle betalas ut för tiden från den 12 december 2015. Länsförsäkringar avslög hans ansökan med motiveringen – i korthet – att Martin Johansson inte längre hade något försäkringsskydd.

Tvisten i målet rör frågan om Martin Johansson har rätt till ersättning ur försäkringen med ett månatligt belopp om 3 875 kr för tiden efter den 12 december 2015.

Parterna är ense om att för det fall ett skadefall *pågår* så upphör inte det försäkringsmoment som skadefallet avser att gälla om den försäkrade lämnar sin anställning eller om pensionsplanen upphör. Martin Johansson har således rätt till försäkringsersättning om det varit fråga om ett pågående skadefall, dvs. en arbetsoförmåga enligt villkoren, vilken orsakats av en sjukdom som uppkommit och anmälts under tid som Martin Johansson omfattades av försäkringen och som därefter pågått oavbrutet.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Martin Johansson har yrkat att tingsrätten ska förplikta Länsförsäkringar att till honom utge 194 396 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på dels 141 875 kr från den 31 december 2018, dels 52 521 kr från den 17 februari 2020.

Länsförsäkringar har bestritt käromålet i dess helhet. Länsförsäkringar har vitsordat beloppet och sättet att beräkna ränta som skäligt i och för sig.

Båda parter har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER

Martin Johansson

Martin Johansson omfattas av försäkring nr 81786501 i Länsförsäkringar. För försäkringen gäller allmänna villkor av den 1 juli 2003. Försäkringen ger Martin Johansson rätt till ersättning vid sjukdom. Enligt försäkringsbesked i februari 2012 har Martin Johansson rätt till ett månatligt försäkringsbelopp om 3 875 kronor vid full arbetsförmåga på grund av sjukdom.

Martin Johansson insjuknade under sommaren 2015 i en psykiatrisk sjukdom som förorsakade hel arbetsförmåga. Försäkringen togs på grund härav i anspråk och sjukersättning började betalas ut från augusti 2015, efter avtalsenlig karenstid. Senaste utbetalningen ur försäkringen omfattade tid fram till och med den 12 december 2015.

Martin Johansson är alltjämt sjuk i samma sjukdom som han anmälde till Länsförsäkringar i juni 2015 och har varit helt arbetsförmögen sedan försäkringen togs i anspråk. Det är således fråga om ett pågående skadefall i samma sjukdom och Martin Johansson

har därmed alltjämt rätt till ersättning från försäkringen. Det faktum att Martin Johansson dömts till rättspsykiatrisk vård är inte skäl för Länsförsäkringar att avsluta sjukfallet eller vägra utbetalning av försäkringsersättning.

Länsförsäkringar

I första hand bestrids att rätt till ersättning föreligger för period från och med den 15 augusti 2016 eftersom något gällande försäkringsavtal inte förelåg vid denna tidpunkt.

I andra hand bestrids att den sjukdom som skadeanmälan i januari 2017 avsåg är samma sjukdom och diagnos som Martin Johansson anmälde den 30 juni 2015 och som förelåg under perioden maj–december 2015. Det är i skadeanmälan angiven sjukdom som ger ramen för Länsförsäkringars prövning av vad skadefallet omfattar. Det är därmed i aktuellt fall inte fråga om ett pågående skadefall på grund av samma sjukdom, varför någon rätt till ersättning inte föreligger.

I tredje hand bestrids att ett oavbrutet sjukfall förelegat för perioden från december 2015 och fram till dags dato.

I fjärde hand bestrids att arbetsoförmåga i försäkringsvillkorens bemärkelse föreligger.

UTVECKLING AV TALAN

Martin Johansson

Martin Johansson var, innan sitt sjukdomstillstånd, anställd som verkställande direktör och ekonomiansvarig i ett större företag, Städkedjan Sverige AB. Han hade ett övergripande ansvar för kunder, anställda och verksamheten. Därutöver ägde och drev han ett eget företag, Rent & Fint i Västsverige AB med omkring 35 anställda. Genom sin anställning i Rent & Fint i Västsverige AB omfattades Martin Johansson av en pensions-

plan i Länsförsäkringar, s.k. Friplan, med försäkringsnummer 81786501. Pensionsplanen innehöll ett sjukförsäkringsmoment som innebar att Martin Johansson, vid sjukdom som innebar nedsatt arbetsförmåga om 25 procent eller mer, skulle erhålla ett månatligt belopp om 3 875 kronor för hel arbetsförmåga. Sjukförsäkringsmomentet i Friplanen skulle komplettera sjukpenningen, men var inte knutet till storleken på sjukpenningen.

Under våren 2015 blev Martin Johanssons arbetssituation betungande. Städkedjan Sverige AB skulle säljas och Martin Johansson ansvarade för försäljningen. Därutöver drev han det egna bolaget. Martin Johansson blev sliten och hade svårt att sova. Han fick paranoida tankar om att vara övervakad och förföljd. I maj 2015 sökte han vård vid vårdcentral. Han sjukskrevs och diagnostiserades initialt med utmattningssymptom. Martin Johansson uppfattade det själv som att han blivit utbränd. Under våren/sommaren när Martin Johansson mådde allt sämre sålde han Rent & Fint i Västsverige AB men fortsatte att vara anställd i bolaget. Han blev något bättre av att vila under sommaren men hade kvar paranoida tankar om att vara förföljd. Han fortsatte att vara sjukskriven, och i juni gav han in en skadeanmälan till Länsförsäkringar för att ta sjukförsäkringen i anspråk.

I skadeanmälan angav Martin Johansson utbrändhet som orsak till sina besvär. Han hade vid tillfället paranoida tankar men tolkade dem inte som sjukdom utan upplevde att de var riktiga. Han trodde i stället att hans dåliga mående berodde på att han var utbränd. Till skadeanmälan bilades ett läkarintyg i vilket diagnosen angavs till ”reaktion på svår stress” och där det framgick att Martin Johansson bl.a. hade tankar om att vara övervakad. Länsförsäkringar fick således redan i detta skede kännedom om att Martin Johansson hade en psykisk sjukdom med psykotiska inslag. Med skadeanmälan och bilagda medicinska underlag som grund erhöll Martin Johansson avtalsenlig ersättning från Länsförsäkringar, efter avtalsenlig karens, från och med den 22 augusti 2015.

Symptomen förvärrades under sommaren och hösten. Martin Johansson blev allt mer paranoid och fortsatte att vara sjukskriven. Han erhöll sjukersättning från Försäkrings-

kassan och försäkringsersättning från Länsförsäkringar. Vid tiden för den första utbetalningen ur försäkringen var Martin Johansson inlagd på psykiatrisk mottagning i Varberg. Han var då tydligt psykotisk. Han fick antipsykotisk medicin och blev utskrivnen efter fem dagar. Hans symptom minskade av medicineringen och någon uppföljning gjordes inte. Efter att medicinen satts ut blev Martin Johansson sämre och återfick de paranoida tankegångarna. Han fortsatte att vara sjukskriven och gav löpande in läkarintyg till Länsförsäkringar, vilka angav att han diagnosticerats med ”reaktion på svår stress och psykotiska symptom”. Det föreligger stora svårigheter i att diagnostisera psykisk sjukdom i ett inledande skede vilket medförde att Martin Johansson diagnosticerades med varierande diagnoser och först år 2019 kunde en diagnos, för sjukdomen som Martin Johansson har, fastställas.

Trots att diagnoserna i läkarintygen varierade betalade Länsförsäkringar ut ersättning från försäkringen. Det förekom inga indikationer på att Länsförsäkringar ansåg att den anmälda sjukdomen inte var densamma som den Martin Johansson led av.

Martin Johanssons sjukdomstillstånd förvärrades successivt och han begick brott under psykos i december 2015. Offren var de personer som Martin Johansson, då han var psykotisk i augusti, uttryckt rädsla för. Martin Johansson dömdes till slutet rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. I den rättspsykiatriska undersökningen som genomfördes inom ramen för rättsprocessen diagnosticerades Martin Johansson med ”psykossjukdom UMS”. Det ansågs inte vara möjligt att specificera diagnosen utan att den utreddes ytterligare.

Sedan Martin Johansson frihetsberövades har han vistats på psykiatrisk klinik. Han var häktad på en sjukvårdsinrättning i Växjö till dess domen vann laga kraft. Under den tiden var han häktad och hade således enligt lag inte rätt till sjukpenning. Martin Johansson var i mycket dåligt psykiskt skick och tänkte därför inte på att även utbetalningarna från Länsförsäkringar upphörde.

I början av år 2017 gav Martin Johansson in medicinska underlag för att ersättning skulle utbetalas av Länsförsäkringar för tiden den 13 december 2015 och framåt, eftersom han menade att han alltså led av samma sjukdom som år 2015 och då han alltså var helt arbetsförmögen. Det var således inte fråga om en ny anmälan om skadefall, utan handlingar som gavs in för att ersättning skulle utbetalas på grund av det alltså pågående skadefallet. Eftersom Martin Johansson var intagen på vårdinrättningen i Växjö som häktad och därmed inte erhöll ersättning från Försäkringskassan togs några sjukskrivningsintyg inte fram under perioden mellan den 13 december 2015 och den 14 augusti 2016. Martin Johansson har dock gett in ett läkarintyg som tagits fram i efterhand som avser den tid då han vårdades som häktad, av vilket det framgår att han varit helt arbetsförmögen under den tiden. Det finns inte stöd i försäkringsvillkoren för att det föreligger ett krav på att läkarintyg ska ges in löpande och i en viss ordning eller på att ersättning från Försäkringskassan ska utgå för att försäkringsersättning ska betalas ut. Den skrivning som angetts i utbetalningsspecifikationer som skickats till Martin Johansson, avseende att det föreligger ett krav på läkarintyg och underlag från Försäkringskassan, är en standardskrivelse som inte förändrar vad som avtalats genom villkoren.

Det framkommer inte av försäkringsvillkoren att försäkringsersättning är undantagen då den försäkrade är frihetsberövad, vare sig det är på grund av häktning eller av annan anledning. I de aktuella villkoren finns tydligt angivet de situationer då rätten till försäkringsbelopp faller bort. Den nu aktuella omständigheten, att en försäkrad överlämnas till sluten rättspsykiatrisk tvångsvård, och därför inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande, är inte en sådan omständighet som finns uppräknad i villkoren. Det är av vikt att villkor i försäkringsavtal är tydliga för den enskilda försäkringstagaren. Undantag som inte anges i försäkringsvillkoren kan inte åberopas av försäkringsbolaget. Vid eventuella oklarheter ska villkoren alltså tolkas till försäkringstagarens fördel.

Länsförsäkringar

Martin Johansson omfattades fram till den 1 februari 2016 av en pensionsplan i Länsförsäkringar, vilken även innefattade ett sjukförsäkringsmoment. Ramen för prövningen av om Martin Johansson har rätt till försäkringsersättning från Länsförsäkringar styrs av försäkringsvillkoren.

Syftet med sjukförsäkringsmomentet i pensionsplanen är att komplettera erhållen sjukpenning från Försäkringskassan med ett på förväg bestämt belopp. I försäkringsvillkoren konstateras försäkringens omfattning och vilka parterna är. Det anges att Rent & Fint Sverige AB är försäkringstagare medan Martin Johansson är att betrakta som försäkrad. För att ha rätt till försäkringsersättning på grund av skadefall ska den försäkrade vara arbetsoförmögen på grund av en anmäld sjukdom. Arbetsoförmågan ska uppgå till minst 25 procent och bero på sjukdomen. Det är enbart de objektiva besvär som avser den anmälda sjukdomen som prövas mot arbetsoförmågan. Arbetsoförmågan ska pågå i oavbruten följd.

Den 20 juni 2015 inkom Martin Johansson till Länsförsäkringar med en ansökan om betalningsbefrielse för premie samt ersättning för sjukförsäkringsbelopp. Vid en ansökan om utbetalning enligt försäkringen ska den försäkrade besvara ett antal frågor. De frågorna bildar ramen för Länsförsäkringars prövning av om det föreligger rätt till försäkringsersättning. I den aktuella ansökan angav Martin Johansson, som svar på frågorna, bland annat att han hade drabbats av utbrändhet och till följd därav blivit helt arbetsoförmögen. Martin Johansson gav inte i samband med ansökan in något journalunderlag avseende hans sjukdom till Länsförsäkringar. Länsförsäkringar hade inte anledning att misstro de uppgifter Martin Johansson lämnade i anmälan utan prövade huruvida det förelåg hel arbetsoförmåga på grund av utbrändhet. Länsförsäkringar betalade på basis härav ut försäkringsersättning till Martin Johansson efter avtalsenlig karenstid, dvs. med början i augusti 2015.

Av utbetalningsspecifikationer daterade den 21 november 2015 och den 6 januari 2017 som skickades till Martin Johansson framgår att han fick ersättning för fyra perioder år 2015. Den sista perioden för vilken han fick ersättning avslutades den 12 december 2015. Perioderna motsvarar de perioder som Martin Johansson var sjukskriven av läkare och hade gett in underlag avseende detta till Länsförsäkringar. Av utbetalningsspecifikationerna framgår vidare att det är ett krav för utbetalning av försäkringsersättning att läkarintyg och underlag från Försäkringskassan ges in till Länsförsäkringar. Efter den 12 december 2015 avhörde inte Martin Johansson. Han gav inte in några ytterligare läkarintyg eller dokumentation från Försäkringskassan.

Den 2 mars 2016 sades försäkringen upp av försäkringstagaren, Rent & Fint i Västsverige AB, eftersom Martin Johansson avslutat sin anställning i företaget. Med anledning av försäkringstagarens begäran slutade försäkringen retroaktivt att gälla från och med den 1 februari 2016.

Enligt försäkringsvillkoren har den försäkrade möjlighet att teckna en s.k. fortsättningsförsäkring. Martin Johansson erbjöds att teckna en fortsättningsförsäkring genom ett brev som skickades till honom den 5 mars 2016. Någon begäran om att få teckna en sådan inkom inte till Länsförsäkringar varför rätten att teckna en fortsättningsförsäkring upphörde efter den 1 maj 2016. Efter den 1 februari 2016 fanns således inte ett gällande försäkringsavtal med vare sig försäkringstagaren eller med Martin Johansson.

I januari 2017, dvs. ett år efter att försäkringen upphörde att gälla, begärde Martin Johansson på nytt ersättning från Länsförsäkringar. Enligt ansökan hade Martin Johansson varit sjukskriven från den 15 augusti 2016 med nedsatt arbetsförmåga på grund av att han var vårdöverlämnad. Till ansökan bifogades besked om sjukpenning och sjukintyg. Den i sjukintygen angivna sjukdomen var psykotiskt syndrom (med såväl affektiva som paranoidea symptom i besvärsbilden), med diagnoskod F29. Den aktuella diagnoskoden är inte densamma som den för utmattningsdepression, som är Z73.

Länsförsäkringar avböjde den 21 februari 2017 att utge ersättning med anledning av ansökan. Grunden härför var att det vid tidpunkten för sjukskrivningen den 15 augusti 2016 inte fanns någon försäkring mot vilken Länsförsäkringar kunde pröva om det fanns rätt till ersättning.

Sjukfallet som anmäldes i januari 2017 och som nu görs gällande av Martin Johansson har inte pågått oavbrutet sedan år 2015 och det är således inte fråga om samma skadefall som då anmäldes. Martin Johansson har inte varit sjukskriven av läkare eller erhållit ersättning från Försäkringskassan under perioden mellan den 12 december 2015 och den 15 augusti 2016.

Oaktat att Martin Johansson inte varit sjukskriven oavbrutet avsåg anmälan år 2015 utbrändhet. Den sjukdom som Martin Johansson för närvarande lider av motsvarar inte den sjukdom han tidigare erhöll ersättning för. Utbrändhet innefattar inte psykotiskt syndrom utan det är två skilda sjukdomstillstånd. Avgörande för om det är fråga om samma sjukdom är den skadeanmälan som Martin Johansson har gjort, och det är således inte fråga om att en retrospektiv bedömning ska göras. Länsförsäkringar har inte prövat i vilken omfattning psykotiskt syndrom omfattas av försäkringen, utan har enbart godkänt utbrändhet som grund för utbetalning av försäkringsersättning. Det förekommer inte någon utredning avseende om och i vilken omfattning den tidigare anmälda sjukdomen, utbrändhet, har föranlett arbetsförmåga efter att utbetalningarna avslutades i december 2015.

Det föreligger slutligen inte någon rätt till ersättning då Martin Johansson under yrkad period varit, och alltjämt är, frihetsberövad och därmed inte stått till arbetsmarknadens förfogande. Arbetsförmåga i villkorens bemärkelse föreligger således inte. Försäkringen är inte avsedd att utge ersättning för frånvaro från arbetsmarknaden som beror på häktning eller annat frihetsberövande. Enligt definitionslistan i försäkringsvillkoren är den som kan fullgöra sitt vanliga arbete utan inskränkningar fullt arbetsför. En person som är frihetsberövad kan inte fullgöra sitt arbete utan inskränkningar och omfattas således inte av definitionen.

UTREDNINGEN

Martin Johansson har åberopat förhör under sanningsförsäkran med sig själv samt vittnesförhör med Sara Öster och Lotta Jarl, båda läkare med specialistkompetens inom det psykiatriska området. Länsförsäkringar har åberopat vittnesförhör med den i bolaget anställda produktspecialisten i verksamhetsgrenen sjuk- och olycksfall, Ewa Flinck. Båda parterna har åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för tingsrättens prövning

Frågorna i målet

De frågor som tingsrätten har att ta ställning till är

1. om det är samma sjukdom, i försäkringsvilkorens bemärkelse, som har föranlett Martin Johanssons arbetsoförmåga såväl år 2015 som i dag,
2. om sjukdomen och därav föranledd arbetsoförmåga i så fall har pågått utan avbrott sedan december 2015, samt
3. om det faktum att Martin Johansson är frihetsberövad utesluter att han är arbetsoförmögen enligt försäkringsvilkoren.

Bevisbörda och beviskrav

Inledningsvis kan konstateras att Martin Johansson såväl enligt praxis som enligt försäkringsvilkoren har bevisbördan för att han har rätt till försäkringsersättning. Länsförsäkringar har gjort gällande att Martin Johansson har att styrka att han har rätt till försäkringsersättning. Martin Johansson har å sin sida anfört att han har att göra klart mera sannolikt att han har rätt till försäkringsersättning.

Utgångspunkten för beviskravet i civilmål är att omständigheter som grundar ersättningskyldighet ska styrkas. Högsta domstolen har dock i vissa fall, då fråga varit om försäkringsfall förelegat eller inte, satt beviskravet lägre med hänsyn bland annat till svårigheterna för en försäkringstagare att säkra bevisning (se bl.a. NJA 1984 s. 501 I och II, NJA 1986 s. 3 och NJA 1992 s. 113). Beviskravet har i praxis bestämts så att försäkringstagaren ska ”göra antagligt” respektive ”göra klart mera sannolikt” att försäkringsfall förelegat. Vilken bevislättnad som tillämpats har avgjorts bland annat av om det varit fråga om en konsumentförsäkring eller en företagsförsäkring.

Reglerna om beviskrav är emellertid dispositiva och parterna har således möjlighet att avtala om det beviskrav som ska gälla. I nu aktuella försäkringsvillkor anges att den som gör anspråk på en utbetalning ska, om han inte är försäkringstagaren, styrka sin rätt. Den aktuella försäkringen är en så kallad gruppförsäkring som tecknats mellan Länsförsäkringar som försäkringsgivare och Rent & Fint i Västsverige AB som försäkringstagare, till förmån för Rent & Fint i Västsverige AB:s anställda. Enligt 1 kap. 5 § försäkringsavtalslagen ska den försäkrade – i det här fallet Martin Johansson – under sådana förhållanden ses som försäkringstagare såvitt parterna inte avtalat om något annat. I aktuella försäkringsvillkor anges dock att försäkringstagare är Rent & Fint i Västsverige AB och att Martin Johansson är försäkrad. Tingsrätten finner med anledning härav att parterna genom försäkringsvillkoren har avtalat om beviskravet på så sätt att Martin Johansson har att styrka sin rätt till försäkringsersättning.

Tingsrättens prövning i sak

Frågan om arbetsförmågan har orsakats av samma sjukdom

I enlighet med vad som angetts ovan är den första frågan som tingsrätten har att ta ställning till i målet om den sjukdom som Martin Johansson anmälde till Länsförsäkringar år 2015 är densamma som den sjukdom som medför att han är arbetsförmögen i dag.

Martin Johansson har i denna del själv, under sanningsförsäkran, berättat att han insjuknade i den aktuella sjukdomen under år 2015 och att det enligt honom således var fråga om samma sjukdom då som den han är sjukskriven för i dag. Han har varit tydlig med att han hade psykotiska symptom redan under våren 2015 samt att han insjuknade efter en period av mycket stress och press i sitt arbete. Han har vidare uppgett att han till en början utgick från att han hade gått in i väggen och inte reflekterade över de förföljelsetankar han hade som något sjukligt, men att han hade dem redan vid den tidpunkten och berättade om dem för läkare när han var på vårdcentral. Han har på ett förhållandevis detaljerat vis och på ett självupplevt sätt redogjort för hur de psykotiska symptomen minskade när han vilade under sommaren men därefter ökade tills han i augusti blev inlagd på psykiatriska mottagningen på Varbergs lasarett. Slutligen har han berättat om hur symptomen från sjukdomen återkom efter att han avslutat den medicinerings som han fick när att han var inlagd på Varbergs lasarett, men att han då hade slutat berätta om förföljelsetankarna för sin omgivning eftersom han hade insett att han inte blev trodd.

Martin Johanssons berättelse, om att det är fråga om en och samma sjukdom som har utvecklats under tid, stöds av såväl Sara Östers som Lotta Jarls vittnesmål. De har båda uppgett att det retrospektivt är tydligt att det varit fråga om en och samma sjukdom som utvecklats under en längre period med tilltagande psykotiska symptom. De har samstämmigt angett att Martin Johansson började insjukna någon gång mot slutet av år 2014 eller början av år 2015. Sara Öster har berättat att det är fråga om ett typiskt händelseförlopp från de första symptomen i form av sömnsvårigheter, koncentrationsstörningar och minnesstörningar till de senare utvecklade psykotiska inslagen. Hon har vidare angett att ett utmärkande symptom som Martin Johansson hade i maj 2019 då hon slutade vårda honom var hans stresskänslighet, vilket var ett symptom som förekom även vid insjuknandet och som fortfarande enligt Sara Öster är Martin Johanssons riskfaktor.

Sara Öster och Lotta Jarl är båda läkare och specialiserade inom psykiatri. De har båda varit ansvariga läkare för Martin Johansson och är således väl insatta i hans sjukdom

och dess förlopp. De har lämnat sina berättelser under ed och det har inte framkommit något skäl för tingsrätten att ifrågasätta deras medicinska bedömning av sjukdomen. De har visserligen inte varit i kontakt med Martin Johansson år 2015 utan först senare, men har baserat sina bedömningar av hans sjukdom på ett omfattande medicinskt underlag i form av bl.a. journalanteckningar. Deras uppgifter såvitt avser den medicinska bedömningen av Martin Johanssons sjukdom har följaktligen ett mycket högt bevisvärde.

Av det rättspsykiatriska utlåtandet, daterat den 17 mars 2016, framgår bland annat att Martin Johansson bedömts ha uppvisat tilltagande paranoida symptom sedan våren 2015 samt att han haft sviktande verklighetsförankring under åtta månaders tid. Av samtliga utredningar som låg till grund för det rättspsykiatriska utlåtandet utom omvårdnadsutredningen framgår att Martin Johansson hade paranoida tankar under våren 2015. Utredningarna tar utgångspunkt i att Martin Johansson insjuknade i maj 2015 – såväl socialutredningen som den medicinsk-psykiatriska utredningen utgår uttryckligen från sjukskrivningen i maj 2015 då Martin Johansson bedöms ha börjat må psykiskt dåligt – och att han därefter fick allt mer psykotiska symptom under sommaren och hösten år 2015. I den rättspsykiatriska undersökningen har utgångspunkten följaktligen varit att den psykiska sjukdom som Martin Johansson i maj 2015 insjuknade i är densamma som den sjukdom som medförde att han begick de brott som föranledde undersökningen.

Sammantaget finner tingsrätten att det är visat att det under i målet aktuell tid varit fråga om samma sjukdom ur ett medicinskt perspektiv. Länsförsäkringar har dock gjort gällande att avgörande för bedömningen av om det är samma sjukdom enligt försäkringsvillkoren är vad den försäkrade angett för sjukdom i skadeanmälan. Tingsrätten konstaterar att det inte framgår av försäkringsvillkoren att bedömningen av om det är samma skadefall ska ske utifrån vad den försäkrade angett för sjukdom i en ursprunglig skadeanmälan, utan enbart att det ska vara fråga om ett och samma *skadefall*. Vad Länsförsäkringar gjort gällande i detta hänseende kan följaktligen inte anses vara avtalat mellan parterna. Redan på grund av det anförda kan Länsförsäkringars invändning,

om att det inte under hela den i målet aktuella tiden varit fråga om ett pågående skadefall, inte vinna beaktande.

Tingsrätten finner trots angiven bedömning skäl att pröva om det varit fråga om ett pågående skadefall utifrån den i skadeanmälan angivna sjukdomen.

Med utgångspunkt i villkorens ordalydelse konstaterar tingsrätten att det inte är angivet att det är den av den försäkrade angivna orsaken till sjukskrivningen som avgör huruvida arbetsoförmåga föreligger. I stället anges uttryckligen att bedömningen av arbetsoförmågan ska ske utifrån den minskning som kan anses vara orsakad av sådana symptom och funktionsnedsättningar som objektivt kan fastställas.

Av ingiven skadeanmälan framgår att Martin Johansson angav ”utbränd” som orsak till arbetsoförmågan. Tingsrätten noterar att Sara Öster klargjort att ”utbränd” inte är en diagnos i medicinsk mening utan ett begrepp som i allmänhet används i samhället för att beskriva ett visst tillstånd eller vissa symptom.

Ewa Flinck har därutöver uppgett att det som är avgörande för Länsförsäkringars prövning av om arbetsoförmåga föreligger enligt försäkringsvillkoren är innehållet i det läkarintyg som ges in i samband med en skadeanmälan. Hon har vidare förklarat att det av detta skäl inte är möjligt för Länsförsäkringar att utbetala försäkringsersättning utan att läkarintyg getts in.

Tingsrätten finner att det med hänsyn till villkorens ordalydelse och Ewa Flincks uppgifter, samt i ljuset av svårigheterna för en person som inte är medicinskt utbildad att sätta en korrekt diagnos med objektivt fastställbara symptom och funktionsnedsättningar på sig själv, är klarlagt att det avgörande för bedömningen av arbetsoförmågan är vilken minskning av densamma som orsakats av den diagnos och de symptom som angetts i ingivna läkarintyg. Tingsrätten har följaktligen att ta ställning till vad som är utrett avseende vad som angavs i de läkarintyg som gavs in till Länsförsäkringar av

Martin Johansson då skadefallet pågick år 2015, samt om dessa ger vid handen att det är fråga om samma sjukdom som han i dag lider av.

I ingivet läkarintyg från juni 2015, vilket ostridigt har getts in till Länsförsäkringar i samband med skadeanmälan, anges som diagnos ”reaktion på svår stress, ospecificerad”. Vidare anges under ”funktionsnedsättning” bl.a. att Martin Johansson hade tankar om att vara övervakad.

Martin Johansson har gjort gällande att han efter läkarintyget från juni 2015 har gett in ett läkarintyg till Länsförsäkringar i augusti 2015 som angav att han hade psykotiska symptom. Länsförsäkringar har bestritt dels att detta har getts in, dels att det innehållit information om psykotiska symptom.

Såvitt avser huruvida läkarintyget getts in till Länsförsäkringar har Martin Johansson själv uppgett att han har gett in läkarintyg löpande till Länsförsäkringar under år 2015. Han har uppgett att han har skickat in samtliga läkarintyg som han fått. Tingsrätten noterar vad gäller bevisvärdet av Martin Johanssons uppgifter att han i detta sammanhang varit tydlig med gränserna för vad han informerat respektive inte informerat Länsförsäkringar om. Han har bl.a. själv uppgett att han inte tror att han informerade Länsförsäkringar om att han hade varit inlagd på psykakuten i Varberg under augusti, men att han däremot tror att det angavs i det läkarintyg han gav in. Han bedöms därför ha berättat på ett trovärdigt sätt utan överdrifter. Hans uppgift om att det aktuella läkarintyget har getts in till Länsförsäkringar stöds vidare av att det enligt Ewa Flinck och ordaydelsen i den utbetalningsspecifikation som getts in av Länsförsäkringar krävs att läkarintyg ges in löpande för att fortsatta utbetalningar ska ske. Det första läkarintyget som Martin Johansson ostridigt gav in till Länsförsäkringar i samband med skadeanmälan sjukskrev honom till och med den 5 juli 2015. Trots detta är det ostridigt att utbetalning av försäkringsersättning skett till och med den 12 december 2015. Tingsrätten finner vid en sammanvägd bedömning att det är visat att Martin Johansson har gett in det aktuella intyget till Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har även bestritt att läkarintyget innehållit information om att Martin Johansson haft psykotiska symptom. Mot detta ska ställas att Martin Johansson själv berättat att det i intyget angavs ”depression med psykotiska inslag” eller liknande som diagnos. Martin Johanssons uppgifter stöds av såväl Sara Östers som Lotta Jarls samstämmiga uppgifter. De har båda uppgett att de tagit del av läkarintyget samt att Martin Johansson i augusti 2015, efter att han varit inlagd på psykiatriska mottagningen i Varberg, diagnosticerades med ”svår depression med psykotiska symptom”. Lotta Jarl har berättat att anteckningen som angav denna diagnos var välformulerad och tydlig. Sara Öster har uppgett att denna diagnos därefter följde med till efterföljande läkarintyg. Hon har vidare uppgett att det för henne som läkare framgår av de aktuella läkarintygen, utan någon tveksamhet, att det vid denna tidpunkt fanns psykotiska inslag i Martin Johanssons sjukdom. Slutligen framgår av såväl den rättspsykiatriska undersökningen som journalanteckningar från psykiatriska mottagningen på Varbergs lasarett att Martin Johansson vid vistelsen på den psykiatriska mottagningen i Varberg vårdades under diagnosen ”svår depressiv episod med psykotiska symptom”. Det framstår mot bakgrund härav som mycket osannolikt att läkarintyget från Varbergs lasarett från denna tidpunkt skulle ange annat än denna diagnos.

Tingsrätten anser således att det är klarlagt att det i läkarintyget som gavs in vid skadeanmälan angavs att Martin Johansson hade tankar om att vara övervakad, samt att det i vart fall i augusti 2015 framgick tydligt av ingivna läkarintyg att Martin Johansson hade psykotiska symptom. Det är därmed även utrett att Martin Johanssons diagnos förändrades enligt vad som angavs i det till Länsförsäkringar ingivna läkarintyget i juni 2015 till det till Länsförsäkringar ingivna läkarintyget i augusti 2015. Redan av det faktum att Länsförsäkringar inte på grund av denna förändring ansett att ett nytt skadefall uppkommit i förhållande till den tidigare sjukdomen kan konstateras att en förändring av diagnosen inte nödvändigtvis medför att det är fråga om ett nytt sjukfall enligt försäkringsvillkoren. Till detta kommer att det, i enlighet med vad som anförts ovan, har konstaterats att det i medicinskt hänseende har varit fråga om en och samma sjukdom, som emellertid har utvecklats och därmed åsatts nya diagnoser och tillkommande symptom.

Sammantaget finner tingsrätten att det är styrkt att den sjukdom som Martin Johansson sjukskrevs för i juni 2015, och som kom till uttryck i de läkarintyg som gavs in till Länsförsäkringar under år 2015, är densamma som den sjukdom han idag lider av. Att sjukdomen har förvärrats sedan Martin Johansson insjuknade och gjorde skadeanmälan till Länsförsäkringar år 2015 förändrar inte denna bedömning.

Frågan om sjukdomen har pågått oavbrutet sedan skadeanmälan år 2015

Martin Johansson har gjort gällande att det skadefall han fick försäkringsersättning för under år 2015 alltjämt pågår. Länsförsäkringar har invänt att det har förekommit avbrott som medfört att det inte är fråga om ett pågående skadefall. Avbrotten har bestått i att Martin Johansson inte varit sjukskriven av läkare och inte har erhållit sjukpenning från Försäkringskassan oavbrutet sedan december 2015.

Ewa Flinck har i denna del berättat att ett återinsjuknande, även om det är i en sjukdom som den försäkrade fått ersättning för tidigare, utgör ett nytt skadefall i försäkringsvillkorens bemärkelse. Hon har uppgett att, avgörande för bedömningen om det är fråga om ett nytt skadefall, är om det varit fråga om arbetsoförmåga i en oavbruten följd. Tingsrätten har inte anledning att ifrågasätta Ewa Flincks oemotsagda uppgifter och frågan som tingsrätten har att ta ställning till är således om arbetsoförmåga i oavbruten följd har förelegat.

Tingsrätten konstaterar att det i villkoren anges att ersättning ges för den tid arbetsoförmåga i oavbruten följd varar samt att det är en förutsättning för rätt till ersättning att den försäkrade under sjukperioden står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar läkarens föreskrifter. Vidare anges att handlingar och upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Länsförsäkringars ansvarighet ska skickas in av den som gör anspråk på utbetalning, samt att densamme ska styrka sin rätt till utbetalning. Länsförsäkringar kan enligt villkoren, även under pågående sjukperiod, begära

att den försäkrade uppsöker en särskilt anvisad läkare. Härutöver anges inte några uttryckliga krav på hur arbetsförmågan och dess varaktighet ska visas av den försäkrade. Ewa Flinck har uppgett att det inte är möjligt att styrka arbetsförmåga annat än genom läkarintyg, men att det inte föreligger något hinder mot att sådana handlingar ges in i efterhand. Sedvanliga preskriptionsregler för när så senast kan ske är då tillämpliga.

Martin Johansson har gett in ett särskilt läkarintyg avseende perioden från den 13 december 2015 till den 14 augusti 2016 till tingsrätten. Läkarintyget har upprättats den 1 september 2017 och anger att Martin Johansson var arbetsförmögen under perioden eftersom han var intagen på psykiatriska avdelningar för psykiatrisk undersökning samt psykiatrisk vård. Läkarintyget är undertecknat av Erik Carlsson, överläkare på rättspsykiatriska regionkliniken i Växjö. Tingsrätten konstaterar att läkarintyg generellt sett ska tillmätas ett högt bevisvärde. I nu aktuellt fall har dock läkarintyget upprättats i efterhand med anledning av försäkringsärendet. Det är generellt utformat och innehåller inte några närmare beskrivningar av Martin Johanssons symptom eller funktionsnedsättningar under perioden. Det finns således anledning att iaktta viss försiktighet vid värderingen av detta. Läkarintyget bedöms således inte ensamt vara tillräckligt för att styrka att Martin Johansson var arbetsförmögen under perioden.

Att Martin Johansson varit arbetsförmögen under den aktuella perioden stöds dock av de uppgifter som kommit fram i den rättspsykiatriska undersökningen. Det framkommer bland annat att det den 13 december 2015 genomfördes ett skattningsformulär för depression på Martin Johansson, vilket indikerade att han vid tillfället led av svår depression. Till följd därav påbörjades vård enligt lagen om rättspsykiatrisk vård och Martin Johansson övervakades dygnet runt. Av den rättspsykiatriska undersökningen framgår vidare uppgifter om ett flertal omständigheter mellan den 13 december 2015 och i mitten på januari 2016 som indikerar att Martin Johanssons psykotiska symptom inte var mindre under den perioden än de hade varit dessförinnan. Enligt det rättspsykiatriska utlåtandet, daterat den 17 mars 2016, led Martin Johansson vid tillfället alltså av en allvarlig psykisk störning. Störningen ansågs ha förelegat såväl vid gärningarna

som vid den rättspsykiatriska undersökningen. Det är även ostridigt i målet att Martin Johansson vårdades på rättspsykiatrisk klinik under hela häktningstiden.

Därtill kommer Sara Östers och Lotta Jarls uppgifter, som även de ger stöd åt att Martin Johansson blivit mer fungerande allt eftersom han behandlats för sin sjukdom och inte vid något tillfälle under behandlingen varit arbetsför till någon del. Sara Öster har uppgett att Martin Johansson var mer fungerade i maj 2019 då hon slutade behandla honom än då hon först började behandla honom i oktober 2018. Lotta Jarl har uppgett att Martin Johansson inte under någon period sedan han insjuknade har haft mer arbetsförmåga än han har i nuläget, samt att han inte vid något tillfälle tillfrisknat. Såväl Sara Öster som Lotta Jarl har i egenskap av Martin Johanssons läkare varit väl informerade om Martin Johanssons sjukdom och sjukdomsförlopp. Deras uppgifter om Martin Johanssons sjukdom och följderna därav ska, i enlighet med vad som tidigare konstaterats, tillmätas ett högt bevisvärde.

Vid en sammantagen bedömning finner tingsrätten att det är styrkt att Martin Johansson under perioden från och med den 13 december 2015 till och med den 14 augusti 2016 var helt arbetsoförmögen i den sjukdom som låg till grund för det skadefall som pågick dessförinnan.

Länsförsäkringar har även gjort gällande att en förutsättning för rätten till försäkringsersättning är att ersättning från Försäkringskassan utgår. Något sådant krav framgår emellertid inte av försäkringsvillkoren. I förhållande till bedömningen av när arbetsförmågan anses nedsatt varaktigt vid rörlig karens anges dock att frågan om ersättning från Försäkringskassan är en viktig, men inte avgörande, förutsättning. Ewa Flinck har vidare uppgett att ersättning från Försäkringskassan är ett internt krav hos Länsförsäkringar även om det inte kommer till uttryck i försäkringsvillkoren.

Tingsrätten konstaterar med anledning härav att, avgörande för om utbetalning av ersättning från Försäkringskassan är ett krav för uppbärande av försäkringsersättning, inte är Länsförsäkringars interna rutiner utan huruvida ett sådant krav avtalats mellan

parterna. Mot bakgrund av villkorens ordalydelse finner tingsrätten att så inte skett. Martin Johansson har, i enlighet med vad som konstaterats ovan, enligt tingsrätten visat att han under hela den period som han inte erhöll ersättning från Försäkringskassan var helt arbetsoförmögen. Att Martin Johansson inte erhöll ersättning från Försäkringskassan förändrar således inte tingsrättens bedömning att skadefallet inte avbrutits under denna period.

Beträffande perioden efter den 14 augusti 2016 har Martin Johansson gett in sedvanliga läkarintyg som anger att han varit helt arbetsoförmögen. Det är även ostridigt att han under perioden erhållit och erhåller ersättning från Försäkringskassan. Tingsrätten anser följaktligen att det är utrett att han efter den 14 augusti 2016 varit, och alltjämt är, helt arbetsoförmögen.

Frågan om frihetsberövande utesluter arbetsoförmåga enligt försäkringsvillkoren

Den sista frågan som tingsrätten har att ta ställning till är huruvida det faktum att Martin Johansson varit och är frihetsberövad utesluter att han varit och är arbetsoförmögen enligt försäkringsvillkoren.

Det är ostridigt att det inte förekommer något uttryckligt undantag från ersättning till frihetsberövade personer i försäkringsvillkoren. Länsförsäkringar har emellertid gjort gällande att det framgår av definitionen av att vara ”fullt arbetsför” att en person som är frihetsberövad inte kan omfattas därav. Enligt Länsförsäkringar kan en frihetsberövad person följaktligen inte heller vara arbetsoförmögen i villkorens bemärkelse.

Tingsrätten konstaterar att arbetsoförmåga enligt villkoren definieras som ”av sjukdom eller olycksfallsskada föranledd förlust av arbetsförmåga eller nedsättning av denna med minst 25 procent”. Det anges däremot inte att den försäkrade, bortsett från den sjukdom som medfört arbetsoförmågan, måste vara fullt arbetsför för att vara berättigad till ersättning. Begreppet ”fullt arbetsför” förekommer vidare enbart i förhållande

till den försäkrades anslutning eller återanslutning till försäkringen och därmed jämförbara bestämmelser, och således inte i förhållande till bestämmande av arbetsförmågan. ”Arbetsförmåga” och ”fullt arbetsför” framstår således enligt försäkringsvillkoren som två av varandra oberoende begrepp.

Denna tolkning av försäkringsvillkoren stöds av att Ewa Flinck har berättat att den försäkrade kan bedömas vara arbetsförmögen i villkorens bemärkelse även om personen tvångsvårdas, såvida denne kan ge in läkarintyg som visar att han eller hon är sjuk och till följd därav arbetsförmögen till minst 25 procent.

Tingsrätten har funnit det styrkt att Martin Johansson sedan år 2015 har varit och än i dag är helt arbetsförmögen på grund av sjukdom. Att han är frihetsberövad medför i ljuset av tingsrättens bedömning ovan inte att han inte är arbetsförmögen enligt försäkringsvillkoren.

Länsförsäkringar ska förpliktas utge försäkringsersättning till Martin Johansson

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att Martin Johansson har visat att han har ett allttjämt sedan våren 2015 pågående sjukfall hos Länsförsäkringar. Han har således rätt till ersättning i enlighet med villkoren. Det belopp som han har yrkat har reservationsvis medgetts av Länsförsäkringar.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång ska Länsförsäkringar ersätta Martin Johansson för hans rättegångskostnad. Det råder inte tvist om skäligheten av yrkat belopp.

Sekretess

Vid huvudförhandlingen har det inom stängda dörrar lagts fram uppgifter om Martin Johanssons hälsa. En del av dessa uppgifter omfattas enligt tingsrätten av sekretess enligt 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det finns därmed skäl att förordna om att nämnda sekretessbestämmelse ska vara fortsatt tillämplig i den omfattning som anges i domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 6 april 2020. Det krävs prövningstillstånd för att Svea hovrätt ska pröva målet.

Axel Taliercio

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.